

Изборни предмети у четвртој години студија

Студијски програм за образовање учитеља

школска 2024/25. година

Изборни методички курс I

- Теорија књижевности у разредној настави
- Методика дикције и реторике
- Стваралачке активности у настави српског језика и књижевности
- Млади јунак у савременом српском роману за децу – методички аспект
- Методички приступ теми смрти у поезији за децу и младе
- Читање и обликовање младог читаоца у настави српског језика
- Интермедијалност књижевности за децу – методички аспект
- Буквари и букварска настава – компаративни приступ**
- Улога отворених задатака у хеуристичкој настави природе и друштва
- Методика допунске и додатне наставе*
- Телевизијска радионица
- Пројектна настава у ИКТ окружењу* (*Београд, Вршац и Нови Пазар*)
- Свет науке из угла енглеског језика (*само за полазнике Модула енглеског језика*)

Изборни методички курс II

- Проблемски задаци у почетној настави математике
- Уџбеник математике – основна књига за учење
- Поетика савремене поезије за децу – методички аспект
- Методички приступ драмским текстовима за децу
- Методичко заснивање песама и кратких прича за децу
- Деца у улози чувара природе
- Методика наставе енглеског језика (*само за полазнике Модула енглеског језика*)
- Методика наставе информатике 1 (*само за полазнике Модула за информатику; додатни изборни курс, уз доплату прекобројних ЕСПБ*)
- Методика наставе информатике 2 (*само за полазнике Модула за информатику; додатни изборни курс, уз доплату прекобројних ЕСПБ*)
- Методичка пракса из Информатике 2 (*само за полазнике Модула за информатику; додатни изборни курс, уз доплату прекобројних ЕСПБ*)

Изборни методички курс III

- Активности у природи
- Рад са дечјим инструментима (*Београд и Нови Пазар*)
- Рециклирани материјали у настави ликовне културе
- Драмска уметност – методички аспект
- Хор IV
- Организација активности у настави енглеског језика (само за полазнике Модула енглеског језика)
- Практични аспекти наставе енглеског језика II (само за полазнике Модула енглеског језика; додатни изборни методички курс 3, уз доплату прекобројних ЕСПБ)

* Предмет се реализује и у Наставном одељењу у Новом Пазару

** Предмет се реализује у Наставном одељењу у Вршцу

По наставном плану Факултета, студенти четврте године бирају један изборни предмет, из наведене области (*Методички курсеви I, II и III*). Заокружите, на основу предложеног програма, два предмета који желите да слушате у седмом семестру, означавајући их по степену важности бројевима 1 и 2.

Изборни методички курс I

ТЕОРИЈА КЊИЖЕВНОСТИ У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20–22 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: израда и одбрана рада ■
Статус: изборни ■ проф. др Валерија Јанићијевић

Развијање свести о месту и улози теорије књижевности у настави књижевности у млађим разредима основне школе; познавање књижевне терминологије и теорије књижевности примењене у књижевном тексту и његовој обради са ученицима; промишљање о (прото)књижевнотеоријским садржајима у апаратури уџбеника за наставни предмет Српски језик; умеће јачања књижевне самосвести ученика.

Исход предмета

Студент уме да анализом конкретног књижевног текста ученицима омогући откривање садржаја који се именују и дефинишу књижевнотеоријским појмом; анализира књижевнотеоријске садржаје у наставним програмима за млађешколски узраст, као и статус и значај књижевнотеоријских појмова у овим програмима; методички осмишљава начин увођења књижевнотеоријских појмова обрадом књижевноуметничког текста; поседује конкретна теоријска и методичка знања о књижевнотеоријским појмовима ван наставног програма за разредну наставу, која уме практично да примени у настави тако што ученике овог узраста уводи у природу и функцију одређених стилских средстава у тексту без њиховог нужног дефинисања.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Иманентна методика наставе књижевности и теорија књижевности. 2. Статус теорије књижевности у школским програмима: стилистика, версификација и књижевни жанрови у школским програмима. 3. Интерпретација књижевног текста и књижевнотеоријски појмови 4. Књижевнотеоријски и функционални појмови. 5. Образовни стандарди постигнућа за крај првог циклуса, исходи у настави и теорија књижевности. 6. Методичка апаратура у читанкама и теорија књижевности.

Практична настава: Самостално упоредно анализирање методичке апаратуре у склопу обраде књижевнотеоријских појмова у уџбеницима; истраживање места и улоге књижевнотеоријских појмова и веза са прописаном лектиром; самостално израђује писани рад.

Начин полагања предмета: Израда рада на задату тему из садржаја предмета и усмена одбрана рада.

Литература:

Основна

- **Јанићијевић 2016:** Валерија Јанићијевић, *Теорија књижевности у разредној настави*. Београд: Учитељски факултет.
- **Лешић 2010:** Зденко Лешић, *Теорија књижевност* (109–113, 130–169, 234–281). Београд: Службени гласник.
- **Поповић 2001:** Богдан Поповић, О васпитању укуса. Теорија реда-по-ред. У: Тартаља, И. (прир.). *Књижевна теорија и естетика* (21–76). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- **Стојановић 1984:** Драган Стојановић, Дијалог у настави књижевности. У: Јовановић, А. (прир.). *Како предавати књижевност. Теоријске основе наставе* (160–169). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- **Тартаља 1984:** Иво Тартаља, Увођење у књижевност – као проблем, опет нов. У: Јовановић, А. (прир.). *Како предавати књижевност. Теоријске основе наставе* (77–89). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Додатна

- **Живковић 1995:** Драгиша Живковић, *Теорија књижевности*. Београд: Завод за уџбенике. Или: Солар, М. (2005) *Теорија књижевности*. Загреб: Школска књига. Или: Тартаља, И. (2003). *Теорија књижевности*. Београд: Завод за уџбенике.

МЕТОДИКА ДИКЦИЈЕ И РЕТОРИКЕ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 4 ■ Полагање испита: усмено и писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Вељко Брборић

Циљ предмета: Поправљање знања из дикције и реторике и поправљање културе говора.

Садржај предмета: Настава *Методике дикције и реторике* треба да омогући студентима, будућим наставницима, да стекну нова и ваљано користе већ стечена знања из дикције и реторике. Предмет ће омогућити студентима да коригују грешке у говору и писању и да још боље схвате значај језика у комуникацији.

Студенти ће додатно обрађивати све битне елементе културе говора, дикције и реторике (говорни апарат, дисање, гласовни систем српског књижевног језика, српски књижевни акценат, акценатске целине, реченичну интонацију; правилност, логичност и јасност, сликовито излагање и изражавање, стил и његове особине.

Значај беседништва за општу културу и за наставнички позив. Комуникација, информација и језик. Култура говора и стилистика. Појам и елементи реторике. Говорник: гест мимика и кретање; аудиторизум и његове врсте; страх и трема; Основне врсте говора, припрема за држање говора.

Литература:

- **СЈП 2004:** Павле Ивић, Иван Клајн, Митар Пешикан и Бранислав Брборић, *Српски језички приручник*. Београд: Београдска књига.
- **Цветановић 2000:** Владимир Цветановић, *Основе културе говора и реторике*, Београд: Војноиздавачки завод.
- **Шипка 2008:** Милан Шипка, *Култура говора*. Нови Сад: Прометеј.

СТВАРАЛАЧКЕ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 4 ■ Полагање испита: усмено и писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Зона В. Мркаљ

Циљ предмета: Стваралачке активности у настави српског језика и књижевности, намењеној млађим разредима основне школе, добијају свој пуни смисао тек након обраде наставних јединица из предмета *српски језик*. Не односе се на поигравање наставним садржајима, већ на утврђивање и вежбање стечених знања, чиме се додатно јачају способности и вештине ученика различитих могућности. Оне се тичу све четири значајне подобласти у учењу матерњег језика: читања, писања, језика и књижевности. Подстицање ученика на разноврсне видове стваралачких активности иницира досезање виших функционалних циљева наставе, то јест оспособљавање ученика за стварни живот и практично поступање и сналажење.

Садржај предмета: Током овог курса студенти ће научити како да код ученика развијају вештину читања познатог и непознатог текста с разумевањем; на који начин је пожељно да делују да би се ослободили за јавни наступ и да би ту способност пренели на своје ђаке; које су све могућности осмишљавања различитих игара којима се утврђује научено градиво из граматике, правописа, ортоепије и књижевности; како помоћи ученику да научи да напише добар састав или га подстаћи на самостално писмено стваралаштво; које све компетенције треба да стекне предшколац и ђак од првог до четвртог разреда кад је реч о култури усменог изражавања (причање на задату тему, изражајно и интерпретативно читање итд.) и како се, у том смислу, у свакодневни рад укључује диференцирана настава; у којој мери остале уметности и њихово познавање, на нивоу доступном млађим основношколцима, доприносе бољем разумевању књижевних и осталих типова текстова; како настају

драматизације; зашто је важно функционално повезивање наставних садржаја унутар предмета као и корелације са другим предметима итд. У склопу курса разматраће се и документ *Образовни стандарди за крај прве фазе обавезног образовања* и његова примена у настави *српског језика*.

Настава на овом курсу подразумева активно учешће студената у разматрању питања покренутих на часовима, израду једне предиспитне вежбе и завршни тест који се пре свега темељи на познавању предмета *Методика наставе српског језика и књижевности*.

Попис појединачних тема (по часовима), радни материјал, предлоге за предиспитну вежбу, као и избор из литературе студенти ће добити након првог часа овог изборног курса.

Литература:

- **Милатовић 2011:** Вук Милатовић, *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави*. Београд: Учитељски факултет.
- **Мркаљ 2008:** Зона Мркаљ, *Наставна теорија и пракса 1*. Београд: Klett.
- **Николић 1983:** Милија Николић, *Настава писмености*. Београд: Научна књига.

МЛАДИ ЈУНАК У САВРЕМЕНОМ СРПСКОМ РОМАНУ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ – МЕТОДИЧКИ АСПЕКТ

Семестар: 7 Фонд часова: 20–22 ECTS: 4 Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Јелена Панић Мараш

Садржај предмета: Појам и одређење књижевног јунака у књижевности за децу; Књижевни јунак у омладинском роману; Књижевни јунак у фантастичном роману; Књижевни јунак у постмодернистичком роману за децу; Типови књижевног јунака у савременом српском роману за децу: усамљено дете, осетљиво дете, сеоско дете у градској средини, предмети као јунаци и људи са друштвене маргине, измештено дете, дечаци и девојчице као носиоци различитог типа дискурса. Анализа и тумачење књижевног јунака у делима Дејана Алексића, Весне Алексић, Игора Коларова, Моме Капоре, Иване Нешић, Милорада Павића, Јасминке Петровић, Уроша Петровића, Градимира Стојковића, Гордане Тимотијевић и других савремених писаца по избору студента.

Циљ предмета: Упознавање студената са променама обликовања јунака у савременом српском роману за децу, присуством елемената медијске културе и оспособљавање за самостални рад на часу српског језика и књижевности. Студенти се кроз истраживачки рад, у форми есеја, оспособљавају за тумачење савремених књижевних дела.

Литература

- **Пијановић 2014:** Петар Пијановић, „Култни роман српске цинс-прозе“. *Изазови граничне књижевности*. Београд: Учитељски факултет, 139–161.
- **Опачић 2019:** Зорана Опачић, *(Пре)обликовање детињства*, Београд: Учитељски факултет.
- **Панић-Мараш 2019:** Јелена Панић-Мараш, *Певање и приповедање*, Београд: Учитељски факултет.
- **Хант 2013:** *Тумачење књижевности за децу*. Београд: Учитељски факултет.

МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП ТЕМИ СМРТИ У ПОЕЗИЈИ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20–22 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Владимир Вукомановић Растегорац

Циљ предмета

Припрема студената за: 1) одабир одговарајућих песничких текстова у којима је присутан мотив смрти за рад са децом и ученицима; 2) анализу одабраних текстова, при чему се у обзир узимају: различити аспекти тематизације смрти, разноврсне представе о смрти, осетљивост покретања ове теме у васпитно-образовном контексту, као и фактори који на избор текста и методички приступ њему утичу.

Исход предмета

Студент критички сагледава мотив смрти у поезији за децу и младе, тумачи аспекте њене тематизације и, сходно васпитно-образовном контексту, методички обликује анализу књижевног текста који тему смрти у себи садржи.

Садржај предмета

Основне представе о смрти са психолошког, социолошког, религиозног и уметничког гледишта. Психолошка сазнања о представама смрти код детета: време усвајања појма смрти и фактори који на то утичу. Научна сазнања о ставовима васпитача и учитеља о смрти у образовном контексту. Место мотива смрти у књижевности за децу и наставним програмима за први циклус образовања. Представе смрти човека, животиње и биљке у српској поезији за децу и младе: предзмајевска поезија за децу, поезија Ј. Ј. Змаја, Д. Максимовић, Б. Ћопића, Д. Радовића, М. Антића, Љ. Ршумовића. Аспекти тематизације смрти у књижевности за децу: емоције које прате смрт, поглед на посмртно трајање и осмишљење смрти; језички и стилски елементи у представљању смрти; интертекстуалне везе у тематизацији смрти. Рецепција текста и потенцијална библиотерапијска улога поезије за децу и младе која тематизује смрт (отварање простора да деца слободно поставе питања и изнесу недоумице у вези са овом темом кад за тим осете потребу, ублажавање страха и туге, развој емпатије). Разговор о смрти и потенцијалне корелације са другим васпитно-образовним областима у предшколском васпитању, односно са другим предметима у школском образовању.

Начин полагања предмета: Пре усменог испита, студенти у договору са предметним професором раде кратку анкету са учитељима. На усменом испиту, на основу јасних смерница које ће добити током предавања, студенти: 1) одговарају на пет кратких питања у вези са основним појмовима образовања о смрти; 2) тумаче обликовање мотива смрти у одабраном тексту; 3) критички анализирају одабрани одговор учитеља из анкете.

Литература

1. **Божих 2018:** Снежана Божић, „Обрада мотива смрти у настави књижевности”. *Slavica Wratislaviensia*, 168, 615–629.
2. **Вукомановић Растегорац 2018:** Владимир Вукомановић Растегорац, „Смрт у српској поезији за децу: традиција једног табуа”. У: *Ако ти јаве: умро сам. Песме о смрти за децу и младе* (11–50). Београд: Дом културе Студентски град.
3. **Јанићијевић 2017:** Валерија Јанићијевић, „Методички приступ мотиву смрти у разредној настави”. *Иновације у настави*, 30 (3), 94–105.
4. **Крегоу 2013:** Хју Крегоу, „Могу ли приче да лече?” У: Хант, П. (прир.), *Тумачење књижевности за децу* (257–272). Београд: Учитељски факултет.
5. **Милашиновић 2020:** Јована Милашиновић, „Присуство теме/мотива смрти у предшколском васпитању”, *Иновације у настави*, 33 (3), 72–82.
6. **Спасић 2016:** Миљана Спасић, „Појам смрти из угла детета”. *Теме*, 40 (2), 525–540.

ЧИТАЊЕ И ОБЛИКОВАЊЕ МЛАДОГ ЧИТАОЦА У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20–22 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: израда и одбрана рада ■ Статус: изборни ■ проф. др Валерија Јанићијевић, доц. др Бојан Марковић

Циљ предмета: Увођење студената у природу и различите видове читања, почевши од првих књижевних и некњижевних текстова у настави почетног читања и писања до сложенијих текстова, њиховог разумевања и тумачења; промишљати о изграђивању читалачких навика и могућностима развијања љубави према читању код ученика.

Садржај предмета: 1. Увод у појмове а) читање, лектира, обрада текста; б) аутор – текст – читалац; 2. Изграђивање самосталног читаоца и читалачког искуства – функционално читање и читање из задовољства (Р. Барт); 3. Читање књижевноуметничког, научног и есејистичког текста; 4. Читање и емпатија: ја и други; 5. Млади читалац и библиотека – читање као приватна ствар и братство читалаца; 6. Читање и основношколска лектира (канонска и савремена дела; промене у лектури кроз различите програме; критеријуми одабира дела за обавезну лектуру); 7. Изграђивање културног идентитета кроз лектуру (читање књижевних и некњижевних дела и разумевање њихове природе у контексту међупредметних компетенција); 8. Афирмисање читања, превазилажење тешкоћа у формирању читалачких навика и тумачење дела у настави као вид снажења љубави према књизи.

Полагање испита: Израда и одбрана рада. Рад се састоји од осмишљавања и писања теоријско-примењеног пројекта на тему одабраног дела (на основу сопствених увида и дате литературе). Циљ испитног рада је да нагласи како одабрано дело може бити подстицај за развијање љубави према читању и за изграђивање младог читаоца.

Литература:

Основна

- **Бојанић Ђирковић 2020:** Мирјана Бојанић Ђирковић, *Читалац у науци о књижевности: од антике до савремених теорија читања*, Ниш: Филозофски факултет у Нишу.
- **Габелица, Тежак 2017:** Марина Габелица и Дубравка Тежак, *Креативни приступ лектури*, Загреб: Свеучилиште у Загребу – Учитељски факултет.
- **Гејмен 2015:** Нил Гејмен, „Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења”, <http://mom.rs/zasto-nasa-buducnost-zavisi-od-biblioteka-citanja-i-sanjarenja/> (https://www.theguardian.com/books/2013/oct/15/neil-gaiman-future-libraries-reading-daydreaming?utm_content=buffer7588&utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=buffer)
- **Јанићијевић, Марковић, Митровић 2018:** Валерија Јанићијевић, Милена Митровић, Бојан Марковић, „Од обавезне лектуре до љубави према читању – кроз наставне програме од Другог светског рата до данашње реформе”. *Modern Approaches to Teaching the Coming Generation* (314–330). Ljubljana: EDUvision.
- **Опачић 2018:** Зорана Опачић, *(Пре)обликовање детињства*, Београд: Учитељски факултет. – одабрана поглавља
- **Стојановић 1984:** Драган Стојановић, „Дијалог у настави књижевности”. У: Јовановић А. (прир.). *Како предавати књижевност. Теоријске основе наставе* (160–169). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Додатна

- **Јанићијевић, Марковић, Митровић 2018:** Valerija Janićijević, Bojan Marković i Milena Mitrović, „Reading: between compulsory reading and free choice”. *Journal Plus Education*, Vol 20, No 2/2018, 83–103.
- **Јанићијевић, Митровић 2020:** Валерија Јанићијевић, Милена Митровић, „Школска лектира и културно памћење. Садржаји националне културе у наставним програмима за српски језика на млађем основношколском узрасту”. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*, 11/2020, 141–152.
- **Јовановић 1984:** Александар Јовановић (прир.), *Како предавати књижевност. Теоријске основе наставе*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. – одабрани текстови

- **Каријер, Еко 2011:** Жан-Клод Каријер / Умберто Еко, *Не надајте се да ћете се решити књига*, Чачак: Градац.
- **Мангел 2005:** Алберто Мангел, *Историја читања*, Нови Сад: Светови.
- **Пенак 1998:** Данијел Пенак, *Као у роману*, Чачак: Уметничко друштво Градац.
- **Стошић 2014:** Мирјана Стошић (прир.), *Стратегије читања*, Београд: Факултет за медије и комуникације. – одабрани текстови

ИНТЕРМЕДИЈАЛНОСТ КЊИЖЕВНОСТИ ЗА ДЕЦУ – МЕТОДИЧКИ АСПЕКТ

■ Семестар: 7 ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: семинарски рад и усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Зорана Опачић

Циљ предмета: Упознавање студената са интермедијалном природом књижевности за децу и младе, чиме се оспособљавају за самосталну примену у тумачењу и анализи. Оспособљавање студената да дешифрирају визуелни наратив (илустрацију, сликовницу) и разликују особености и самосталну природу књижевног и медијског „текста“.

Садржај предмета: Тумачење визуелног наратива илустрације; поетичка начела сликовнице; стрип и блог као део књижевног текста; анимирани / цртани филм и њихов однос према књижевним предлошцима – упоредна анализа књижевног текста и цртаног филма; проблематика цензуре цртаних филмова и књижевних текстова (у име политичке коректности).

Полагање испита: Студенти у договору са предметним професором израђују семинарски рад у коме тумаче одабрани текст и/или цртани / анимирани филм уз коришћење препоручене литературе. Студент израђује семинарски рад који усмено брани.

Вредновање: Семинарски рад и одбрана семинарског рада: 70; усмени део 30.

Литература:

Одабрана лектура

Основна

Маковић, З., М. Медарић, Д. Ораић (1988). *Интертекстуалност и интермедијалност*. Загреб: Завод за знаност о књижевности Филозофског факултета, 1988. (одабрани текстови)

Темат *Књижевност за децу и интермедијалност*, часопис *Детињство*, број 1 и 2/ 2014.

<https://zmajevedecjeigre.org.rs/wp-content/uploads/2019/12/Detinjstvo-1-2014.pdf>

<https://zmajevedecjeigre.org.rs/wp-content/uploads/2019/12/Detinjstvo-2-2014.pdf>

Опачић, Зорана (2019). *(Пре)обликовање детињства*, Београд: Учитељски факултет. (одабрана поглавља)

Допунска

Наранчић Ковач, Смиљана (2016). *Једна прича – два приповједача. Сливовница као приповијед*. Загреб: Артресор Наклада.

У складу са темом коју студенти одаберу.

■ БУКВАРИ И БУКВАРСКА НАСТАВА – КОМПАРАТИВНИ ПРИСТУП

■ Семестар: 7 ■ Фонд часова: ECTS: 4 ■ Полагање испита: израда и одбрана испитног рада ■ Статус: изборни ■ проф. др Вишња Мићић, доц. др Маринел Негру (Предмет се реализује само у Вршцу)

Садржај предмета

I Историјски преглед букварске наставе на српском и румунском језику; II Историја српских буквара; III Историја румунских буквара; IV Буквари у Србији на српском и румунском језику у последњих десет година; V Методички аспекти савременог буквара на српском и румунском језику – компаративна анализа; VI Функционалност електронских буквара на српском и румунском језику; VII Концепција српских и румунских буквара у односу на европске (на одабраним примерима).

Циљ предмета

Упознавање студената са историјским развојем буквара и букварске наставе на српском и румунском језику; припрема за самосталну анализу и процену буквара у функцији наставе почетног читања и писања. Оспособљавање учитеља за букварску наставу у националном и мултикултуралном контексту.

Напомена

Студенти бирају тему рада у договору са наставницима, а у складу са њом добијају препоруку о одговарајућој литератури и изворима које треба узети у обзир.

Основна литература

1. Ion Berca (1971), *Metodica predării limbii române (citit-scris, citire)*, București: Editura „Didactică și Pedagogică”, стр. 21–103.
2. Вук Милатовић (2011), *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави*, Београд: Учитељски факултет, стр. 27–237.
3. Petre P. Panaitescu (1969), *Introducere la istoria culturii românești*, București: Editura Științifică.
4. Trailo Spariosu (1984), *Metodica învățământului limbii și literaturii române în P.S.A, Voivodina*, Pancevo: Libertatea.
5. *Буквари и букварска настава код Срба*, зборник радова (2010), Бранислава Јордановић, ур., Београд: Педагошки музеј, стр. 7–134, 173–231, 253–305.
6. *Лексикон образовних термина* (2014), Петар Пијановић, ур., „Буквар“, „Букварска настава“, „Настава почетног читања и писања“, „Методике у настави почетног читања и писања“, „Почетница“, Београд: Учитељски факултет, стр. 71–72, 401–402, 480–481, 607.
7. *Призор* (2017), темат посвећен буквару Вука Караџића, Лозница: Центар за културу „Вук Караџић“, бр. 16.

■ УЛОГА ОТВОРЕНИХ ЗАДАТАКА У ХЕУРИСТИЧКОЈ НАСТАВИ ПРИРОДЕ И ДРУШТВА

■ Семестар: VII ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Горана Старијаш

Напомена: предвиђа се група до 20 студената

Циљ предмета:

СТИЦАЊЕ ТЕОРИЈСКИХ И ПРАКТИЧНИХ ЗНАЊА И СПОСОБНОСТИ: а) планирања и дефинисања циљева у оквиру предвиђене типологије наставних часова; б) организације наставе применом хеуристичке наставе у првом циклусу основног образовања; в) примене различитих модела и техника организације и поступака евалуације и самоевалуације дидактичко-методичке заснованости наставних часова; г) израде писаних припрема

Садржај предмета:

Теоријска настава

Појмовно одређење и развој хеуристичке наставе. Отворени хеуристички задаци у настави природе и друштва. Образовна путања ученика у хеуристичкој настави. Улога учитеља и ученика у хеуристичкој настави. Хеуристичке компетенције учитеља и ученика. Хеуристичка настава у настави природе и друштва. Планирање и реализација часова применом хеуристичке наставе. Оцена ефикасности часова применом хеуристичке наставе.

Примена теоријских знања кроз њихову методичку интерпретацију. Израда и евалуација наставних материјала и истраживачких пројеката у хеуристичкој настави природе и друштва. Оспособљавање за саморефлексивно деловање у пракси.

Литература:

1. Вилотијевић, М. и Вилотијевић, Н. (2008). *Хеуристичка настава*. Београд: Школска књига.
2. Вилотијевић, М. и Вилотијевић, Н. (2016). *Модели развијајуће наставе II*. Београд: Учитељски факултет, стр. 7–71.
3. Старијаш, Г. (2018). *Улога наставника и ученика у хеуристичкој настави природе и друштва*. (Докторска дисертација). Београд: Учитељски факултет, стр. 18–61, 68–72, 91–115.
4. Старијаш, Г., Вилотијевић, Н. (2022). Ставови учитеља и студената педагошких/ учитељских факултета о обележјима улога учитеља у хеуристичкој настави у првом циклусу основног образовања и васпитања. *Иновације у настави*, XXXV (4), 59–72.

■ МЕТОДИКА ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

■ Семестар 7 ■ Фонд часова: 24 ■ ЕСПБ 4, максимални број студената 25 ■ Полагање испита: предиспитне обавезе и семинарски рад ■ Статус: изборни ■ доц. др Ивко Николић

Циљ предмета: Оспособљавање студената да науче основне садржаје о значају и потреби реализације допунске и додатне наставе у првом циклусу основног образовања; да се оспособе да израђују планове допунске и додатне наставе и да планирају, реализују и вреднују допунску и додатну наставу у првом циклусу основног образовања; да припремају ученике првог циклуса за такмичења у свим наставним областима.

Исход предмета: Студенти разумеју суштину и значај допунске и додатне наставе; сачињавају оперативни и глобални план допунске и додатне наставе; планирају и реализују допунску и додатну наставу у првом циклусу основног образовања; израђују инструменте за вредновање допунске и додатне наставе у првом циклусу основног образовања; вреднују допунску и додатну наставу у првом циклусу основног образовања; израђују план припреме ученика за такмичења у свим областима; самостално и у тиму истражују теорију и праксу допунске и додатне наставе у првом циклусу основног образовања.

Садржај предмета:

Теоријска настава Дефинисање основних појмова: допунска настава, индивидуализована настава и индивидуални рад. Место допунске наставе у теорији наставе и учења. Фактори неуспеха ученика. Организација и реализација допунске наставе. Распоред часова допунске наставе у наставној години. Структура наставног часа у допунској настави. Фазе реализације допунске наставе. Унутрашњи фактори подршке додатној настави. Спољашњи фактори подршке додатној настави.

Практична настава: Теоријску наставу прати практична настава у којој студенти израђују оперативни и глобални план допунске и додатне наставе. Израда микроструктуре плана реализације допунске и додатне наставе. Израда инструмената за вредновање допунске и додатне наставе. Вредновање допунске и додатне наставе. Израда плана припрема ученика за такмичења.

Литература:

1. Стопић, Р. (2016). *Допунска настава: методички осврт са примерима*. Регионални центар за професионални развој запослених у образовању у Ужицу.
2. Стојановић, В. (2010). *Плус 5: Додатна настава*. Београд: Математископ.
3. Ковач Церовић, Т, Ценерић, И. и Јокић, Т. (2017). *Како до квалитетне допунске наставе: ослонци за унапређење и примери добре праксе*. Београд: Досије.

ТЕЛЕВИЗИЈСКА РАДИОНИЦА

Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 4 ■ Полагање испита: практично ■ Статус: изборни ■ проф. др Ана Миловановић

Циљ предмета: Упознавање студената са телевизијом за децу. Развијање код студената свести о значају телевизијских програма за: подстицање дечјег развоја; формирање и усвајање естетских вредности; подстицање формирања моралних ставова и усвајање етичких вредности код деце. Формирање код студената критеријума за вредновање телевизијског програма за децу. Студенти би

требало да буду оспособљени за самостално стварање кратких форми телевизијског програма за децу млађег школског узраста.

Садржај предмета: 1. Телевизијски програм за децу. (Одређење телевизијског програма за децу. Телевизијски жанрови за децу.) 2. Дечја рецепција телевизије (Тумачење природе телевизије у раном детињству. Развој поимања ТВ наратије.) 3. Представа детета на ТВ. Дете и насиље на ТВ. 4. Специфични критеријуми за валоризацију телевизијског програма за децу (развојни, узрасни и критеријум усвојивости). 5. Образовни телевизијски програм за децу. 6. Значај телевизијских програма за децу за подстицање дечјег когнитивног развоја. (Метафорични и метонимијски потенцијали глумачки анимиране лутке у програмима телевизије у функцији подстицања дечјег когнитивног развоја. Символичност глумачки анимиране лутке на телевизији и развој симболичке функције код деце предшколског и раног школског узраста.) 7. Телевизија за децу у функцији развоја дечје визуелне перцепције и креативности. 8. Телевизија за децу у функцији развоја дечјег говора. 9. Естетски значај телевизијског програма за децу. Значај телевизијског програма за децу за подстицање формирања и усвајање естетских вредности код деце. 10. Васпитни значај телевизијског програма за децу. Значај телевизијског програма за децу за подстицање формирања моралних ставова и усвајање етичких вредности код деце. 11. Телевизијски програми за децу у функцији педагошке редукативне терапије. 12. Образовни потенцијали глумачки анимиране лутке на телевизији у функцији наставе математике, српског језика и књижевности, природе и друштва, ликовног, физичког и музичког васпитања. 13. Снимање телевизијског програма за децу. (ТВ сценарио. Основе снимања дигиталном камером. Основе дигиталне монтаже. Основе ТВ режије.)

Напомена: Полагање испита: практично (снимање кратке телевизијске форме за децу млађег школског узраста у ТВ студију Факултета).

Литература:

- **Радовић 1984:** Душан Радовић „На слово, на слово”. *РТВ теорија и пракса*. бр. 35, лето 1984, стр. 199–229.
- **Lemiš 2008:** Lemiš, Dafna, *Deca i televizija*. Clio: Beograd
- **Глушкова 1984:** Глушкова, Е., Дете поред телевизора. *Предшколско дете*. бр. 3–4, 1984.
- **Дубњин 2000:** Дубњин, Александар, *Дете у свету телевизије и компјутер*. Цетиње: Светигора.
- **Школски програм Телевизије Београд.** Београд: ТВБ, 1976–1983.

■ ПРОЈЕКТНА НАСТАВА У ИКТ ОКРУЖЕЊУ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни
■ проф. др Мирослава Ристић, проф. др Данимир Мандић

Циљ курса/предмета

Упознавање студената са најновијим сазнањима из области пројектног приступа учењу заснованом на употреби информационо-комуникационих технологија (ИКТ) у првом циклусу основног образовања и васпитања.

Садржај курса/предмета

Пројектна настава (о учењу заснованом на пројектном приступу). Етапе пројекта (увођење, реализација, представљање, вредновање пројекта и рефлексивна о њему). Пројектне скице тема пројектне наставе. Дневник одвијања пројектне наставе (Више модела). Извештај о коначним резултатима реализације пројектног рада и учења. ИКТ у пројектној настави. Сигурна, критичка и креативна употреба ИКТ у учењу заснованом на пројектом приступу. Како дигиталне технологије могу подржати различите фазе пројекта. Инструменти за планирање и (само)вредновање пројекта. Примери пројеката за млађе разреде основне школе. Ризница пројектних идеја.

Литература:

1. Вилотијевић М, Вилотијевић Н., Мандић Д., (2019). Пројектна настава у ИКТ икружењу
2. Благоданић С., Ристић М., Сарвановић А. (2018). Од идеје до производа - приручник за наставнике (пројектни приступ настави у првом циклусу основног васпитања и образовања). BIGZ школство.
3. Ристић Ј., Благоданић С., Ристић М. (2018). Апликација Трело као подршка пројектном моделу рада у настави природе и друштва, *Методичка теорија и пракса 1/2018* стр. 119-138
4. ЗУОВ, МПН, ЗВОВ (2019). Оквир дигиталних компетенција - Наставник за дигитално доба 2019, доступно на: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2019/08/2019_ODK_Nastavnik-za-digitalno-doba.pdf

СВЕТ НАУКЕ ИЗ УГЛА ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 5 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Наташа Јанковић, проф. др Сања Благоданић, проф. др Јасмина Милинковић ■ само за полазнике Модула енглеског језика

Циљ предмета: Подизање нивоа знања енглеског језика студената на виши (Ц1) ниво према Заједничком европском оквиру. Упознавање студената са кључном терминологијом и карактеристичним активностима из области школских предмета Природа и друштво и Математика на енглеском језику. Оспособљавање студената, а посредно, уз њихову помоћ, и деце млађег школског узраста, да и на енглеском језику расуђују математичком логиком и кроз једноставне занимљиве активности улазе у свет науке, уједно продубљујући различите облике интелигенције.

Исход предмета: Студенти ће поступно овладавати вишим нивоом знања енглеског језика (Ц1 ниво према Заједничком европском оквиру). На енглеском језику ће овладати и кључним појмовима, тематиком и једноставним активностима из програма предмета Природа и друштво и Математика, примереним млађем школском узрасту. Биће оспособљени да интегришу садржаје наведених предмета са наставом енглеског језика и да стечена знања и активности примене у раду са децом млађег основношколског узраста.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Енглески језик: усвајање елементарне терминологије из области Природе и друштва и Математике. Обрада и дискусија тематски релевантних текстова из ових научних области. Увид у резултате научног истраживања наставних програма наведених предметних области на основу којих је тим методичара Учитељског факултета дошао до избора кључних тема, појмова и активности погодних за обједињавање поменутих предмета са наставом енглеског језика на раном дечијем узрасту. **Природа и друштво:** стручно подучавање студената одабраним садржајима и активностима специфичним за овај школски предмет у коме су обједињени елементи природних и друштвених наука, повољни за интегрисање са наставом енглеског језика (класификација живих бића, човек и породица, природа и друштво, животиње и њихова станишта, оријентација у простору, временске скале, итд.). **Математика:** стручно усмеравање студената ка логичком размишљању и извођењу једноставних математичких операција на енглеском језику (бројеви, облици, просторни односи, итд.), слично поступцима на матерњем језику, ради продубљивања логичко-математичке и вербално-лингвистичке интелигенције и општих когнитивних способности студената, а посредно, и ученика.

Практична настава

На енглеском језику, студенти раде додељене, а потом и самостално осмишљавају, једноставне задатке засноване на основним математичким појмовима и садржајима из света природе и друштва. Уче да процењују тежину садржаја примерену млађем школском узрасту с обзиром на почетни ниво дечијих знања и способности комуникације на страном језику. Студенти на енглеском језику воде дискусију о могућностима увођења деце школског узраста у свет науке на основу раније савладаних интегрисаних предмета, активности и алата које ти предмети нуде, а у складу са савременим принципима наставе енглеског језика.

Методе извођења наставе: Предавања, демонстрација, експеримент, дискусија, практичне вежбе, дигиталне дидактичке игре, самостални практични рад студената.

Провера знања и оцењивање рада студената: Писмени и усмени испит, практични рад.

Литература:

Одабрани одломци:

- Благданић, Сања. (2013). Истраживачке технике – садржај у уџбеницима Света око нас. *Педагогија* (4/2013).
- Blagdanić, S. (2012), Elements of integrated perspective in school mathematics and sciences. *Theoretical and practical dimensions of contemporary education. Selected issues.*
- Džinović, M., Živković, Lj., Jovanović, S. i Janković, N. TPACK in teaching social, environmental and scientific education in the first cycle of primary education. U zborniku rezimea: *Problemi i dileme savremene nastave u teoriji i praksi.* (295). Beograd:Učiteljski fakultet u Beogradu.
- Janković, N. (2014). Integrisanje nastave engleskog jezika i ostalih školskih predmeta u funkciji efikasnijeg opšteg obrazovanja. U: *Implementacija inovacija u obrazovanju i vaspitanju.* (281-298). Beograd, Učiteljski fakultet.
- Janković, N. (2014). *Objedinjavanje sadržaja i veština u nastavi engleskog jezika kod dece mlađeg uzrasta;* (magistarski rad). Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Matic, J. and Jankovic, N. (2015). Multiple intelligences from pupils to teacher trainees. *Journal of Foreign Language Teaching and Applied Linguistics J-FLTAL*, Vol.2, Number 3, Sarajevo, pp. 235-242.
- Milinković, J. (2012). Problem Solving in Integrated Curriculum: The Results of an Action Research Project, In: Doyran, F. (Ed.) *Research on Teacher Education and Training*, Athens: Institute for Education and Research
- Zeljić, M., Dabić Boričić, M., & Đokić, O. (2019). Multiplication Strategies: Progressive Development and (or) Systematic Teaching. *Opportunities in Learning and Teaching Elementary Mathematics*, International Symposium SEMT-2019, Charles University in Prague (418 –427). Prague: Charles University.

Изборни методички курс II

■ ПРОБЛЕМСКИ ЗАДАЦИ У ПОЧЕТНОЈ НАСТАВИ МАТЕМАТИКЕ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■
Смер: Образовање учитеља ■ проф. др Маријана Зељић

Циљ предмета је стицање знања о методама и начинима решавања проблемских задатака, функцији и значају моделовања (представљања) математичких односа у задацима, нивоима разумевања процеса решавања задатака од страна ученика млађих разреда основне школе. Док неки модели решавања математичких задатака претпостављају директан скок са текста задатка на математички модел решења, савремени модели наглашавају важност коришћења различитих нивоа репрезентације проблема. Модел може имати различите облике: од вербалног описа задатих услова до њиховог бележења симболима или путем графичког представљања.

Садржај предмета чини истраживање начина на које ученици могу да моделују проблемске задатке, што води дубљем разумевању структуре и поступка решавања проблема. Посебан акценат, у оквиру предмета, биће истраживање метода које учитељ може да разуме и предвиди грешке (и потешкоће) ученика, осмисли начине који помажу ученицима у процесу решавања проблема. Ако учитељ познаје различите аспекте разумевања и решавања проблемских задатака од стране ученика, то му може помоћи да разуме и предвиди грешке и потешкоће ученика. Садржај се реализује кроз решавање и анализу поступка решавања проблемских задатака за ученике у почетној настави.

Литература:

- Дејић, М., Егерић, М. (2007). Методика наставе математике. Учитељски факултет у Београду, 246–255.
- Марјановић М., Латковић, М. (2002). Математика– Збирка задатака са решењима за четврти разред основне школе, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1–50.
- Gravemeijer, K., Lehrer, R., Van Oers, B., Verschaffel, L., (Eds.). (2003). Symbolizing, modelling and tool use in mathematics education (105–130). Dordrecht, The Netherlands: Kluwer Academic Publishers.
- Novotná, J., Rogers, L. (2003). Word Problems: A Framework for Understanding, In Rogers, L. and Novotná, J. (Eds.). Analysis and Teaching Classroom Contexts. Effective Learning and Teaching of Mathematics from Primary to Secondary School (79–96). Bologna: Pitagora Editrice.
- Обрадовић, Д., Зељић М. (2015). Методе и стратегије решавања текстуалних задатака у почетној настави математике. Иновације у настави, XXVIII, бр. 1, стр. 69 – 81.

■ УЏБЕНИК МАТЕМАТИКЕ – ОСНОВНА КЊИГА ЗА УЧЕЊЕ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■
Смер: Образовање учитеља ■ проф. др Оливера Ђокић (максималан број студената 30)

Циљ предмета: Упознавање уџбеника математике и стицање основних вештина његовог коришћења у почетној настави.

Садржај предмета: *Теоријска настава* Сагледавање уџбеника математике кроз следеће компоненте: усаглашеност према Наставном програму; структура програмских садржаја и логички след тема; структура тема уџбеника; мање целине (уџбеничке јединице); садржај уџбеничких јединица; методика излагања; задаци; (могуће) грешке; слике; радни листови; мотивација за математику; веза са животом и практични проблеми; веза између математике и других предмета; уопштавања (закључци) у уџбенику математике. *Практична настава:* Практични, истраживачки рад студената укључен у часове предавања.

Литература:

- Rezat, S. (2011). Interactions of teachers' and students' use of mathematics textbooks. In G. Gueudet, B. Pepin, & L. Trouche (Eds.), *From Text to 'Lived' Resources. Mathematics Curriculum Materials and Teacher Development* (pp. 231-246). New York: Springer. <http://dx.doi.org/10.1007/978-94-007-1966-8>
- Милинковић, Ј., Ђокић, О. и Дејић, М. (2008). Модел уџбеника као основе активног учења у настави математике. *Иновације у настави*, 21 (1), 70-79. (http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2011/04/INOVACIJE_1_08.pdf)
- Ђокић, О. и Дејић, М. (2008). Како учитељ може да изабере уџбеник математике. У М. Егерић (ур.). *Методички аспекти наставе математике*. Јагодина: Педагошки факултет, 31-47. (http://www.pefja.kg.ac.rs/preuzimanje/Zbornici/Naucni%20skupovi/2008/Methodicki_aspekti_nastave_matematike.pdf)
- Glasnović Gracin, D. (2013). Matematički udžbenik kao predmet istraživanja. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 16 (3), 211-237. (<http://hrcak.srce.hr/file/191404>)
- Pepin, B., Haggarty, L., & Keynes, M. (2001). Mathematics textbooks and their use in English, French and German classrooms: a way to understand teaching and learning cultures. *ZDM-International Journal on Mathematics Education*, 33(5), 158-175. <http://dx.doi.org/10.1007/BF02656616>
- Fan, L., Zhu, Y., & Miao, Z. (2013). Textbook research in mathematics education: Development status and directions. *ZDM-International Journal on Mathematics Education*, 45(5), 633-646. <http://dx.doi.org/10.1007/s11858-013-0539-x>

■ ПОЕТИКА САВРЕМЕНЕ ПОЕЗИЈЕ ЗА ДЕЦУ – МЕТОДИЧКИ АСПЕКТ

Семестар: 7 Фонд часова: 20–22 ЕCTS: 5 Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Страхиња Полић

Садржај предмета: Појам савременог у контексту науке о књижевности; Књижевноисторијски оквир(и) савремене поезије за децу; Шири и ужи појам савремене српске књижевности за децу; Српска поезија за децу пострадовићевског периода; Типолошки модели српског песништва за децу 21. века; Слика детета у савременој поезији за децу; Тематско-мотивске иновације у поезији за децу 21. века; Анализа песничких збирки репрезентативних аутора савремене српске поезије за децу (Дејан Алексић, Бранко Стевановић, Горан Новаков, Предраг Пеђа Трајковић, Душан Поп Ђурђев, Мирјана Булатовић и др.); Израда студентских семинарских радова посвећених интерпретацији песничке збирке аутора савремене српске поезије за децу по избору.

Циљ предмета: Упознавање студената са поетичким особеностима и тенденцијама савремене српске поезије за децу. На трагу раније стечених знања из књижевности за децу и младе, студентима се предочавају књижевноисторијска и поетичка кретања савремене српске песме за децу, њени водећи представници и њихова репрезентативна песничка остварења, која ће кроз различите облике истраживачког рада тумачити. Тиме се студенти оспособљавају за даљи самостални рад и препознавање естетских вредности књижевноуметничких текстова које ће тек сусретати у свом даљем професионалном раду.

Литература

- **Брајовић 2022:** Brajović, T. (2022). *Tumačenje lirske pesme: od teorije do interpretativne prakse*. Novi Sad: Akademska knjiga.
- **Љуштановић 2009:** Љуштановић, Ј. (2009). *Брисање лава. Поетика модерног и српска поезија за децу од 1951. до 1971. године*, Нови Сад: Дневник, Висока школа струковних студија за образовање васпитача.
- **4. Опачић 2018:** Опачић, З. (2018) „О живој води – савремена поезија и приповедна проза за децу и младе”, Српска књижевност данас: зборник радова са округлих столова 2014–2017, Нови Сад: Српска академија наука и уметности, Огранак, 298–314.
- **Полић 2023:** Полић, С. (2023). „Критика света одраслих под маском инфантилности: видови дечјег гласа у савременој српској поезији за децу“. *Детињство*, XLIX, 2023/2, 7–18.

- **Панић Мараш 2019:** Панић-Мараш, Ј. (2019). *Певање и приповедање*. Београд: Учитељски факултет.

■ МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП ДРАМСКИМ ТЕКСТОВИМА ЗА ДЕЦУ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20–22 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: израда и одбрана рада ■ Статус: изборни ■ доц. др Милена Митровић

Циљ предмета: Упознавање студената са одређењем драмског текста за децу, његовим одликама, типологизацијом, историјским развојем српске драмске књижевности за децу и њеним значајним писцима. Упознавање студената са драмским текстовима прописаним програмима наставе и учења од првог до четвртог разреда. Припрема студената за одабир одговарајућих ванпрограмских драмских текстова за читање и обраду у настави, њихову методичку анализу и осмишљавање функционалних стваралачких активности за рад на часу проистеклих из природе конкретног текста.

Садржај предмета: 1. Генолошко одређење драме за децу. 2. Појмовно одређење драме за децу. 3. Одлике драме за децу. 4. Типологија драмских текстова. 5. Историјски ток драме за децу. 6. Читање и тумачење конкретних програмских и ванпрограмских текстова драмских писаца: Бранислава Нушића, Душана Радовића, Гвида Тартаље, Александра Поповића, Стевана Пешића, Миодрага Станисављевића, Љубивоја Ршумовића, Дејана Алексића. 7. Драма за децу и позориште. 8. Значај обраде драмских текстова у настави. 9. Драмски текстови у програмима наставе и учења. 10. Драмски текстови у читанкама. 11. Могућности унапређивања наставе драмске књижевности.

Исход предмета: Студент уме критички да сагледава драмске текстове за децу, да их тумачи и сходно природи конкретног текста обликује њихову методичку интерпретацију и осмишљава функционалне стваралачке активности за рад на часу.

Начин полагања предмета: Студенти бирају један ванпрограмски драмски текст за методичку анализу. У складу са одабиром конкретног драмског текста, студенти добијају и додатну одговарајућу литературу која ће им помоћи у изради рада. Израда рада на одабрану тему и усмена одбрана рада.

Литература

1. **Бокић и Лазић 1991:** Ljubiša Đokić i Radoslav Lazić, „O drami za decu”, *Scena*, XXVII, 4–5, 139–145.
2. **Крављанац 2001:** Бранислав Крављанац, „Предговор”, у: *Антологија српске драме за децу*, ур. Бранислав Крављанац, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 5–18.
3. **Млађеновић 2009:** Milivoje Mladenović, *Odlike dramske bajke (preoblikovanje modela bajke u srpskoj dramskoj književnosti za decu)*, Novi Sad: Pozorišni muzej Vojvodine.
4. **Павис 2004:** Patrice Pavis, *Pojmovnik teatra*, prev. Jelena Rajak, Zagreb: Antibarbarus, Akademija dramske umjetnosti, Centar za scenske umjetnosti.
5. **Поповић 2001:** Богдан Поповић, „Како ваља читати драме”, у: *Књижевна теорија и естетика. Сабрана дела Богдана Поповића*, књига IV, прир. Иво Тартаља, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 81–88.

Саставни део предмета чини одабрана лектира.

■ МЕТОДИЧКО ЗАСНИВАЊЕ ПЕСАМА И КРАТКИХ ПРИЧА ЗА ДЕЦУ

Семестар: 7. ■ Фонд часова: 22 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Бојан Марковић

Садржај предмета: *Теоријска настава*. 1. Дефинисање појмова песме и приче за децу и младе као и методичких појмова у вези са темом. 2. Тумачење књижевноуметничког текста у складу са теоријским и практичним знањима. 3. Сазнајна, естетичка и етичка вредност књижевноуметничког текста. 4. Хумор у песми и причи. 5. Песничке слике и језичкостилска средства у поезији. 6. Наратолошки појмови и структура приче. 7. Осећања и емпатија у песмама и причама. 8. Методичко обликовање и исходи тумачења. 9. Како поставити добро питање детету? 10. Стваралачке активности деце подстакнуте песмом и кратком причом.

Практична настава. Студенти у договору са предметним професором израђују писану припрему за реализацију једне активности у школи на самостално одабрани књижевни текст. Студент реализује активност у школи, накнадно презентује резултате и врши евалуацију оствареног просеца.

Циљ предмета: Упознавање студената са савременом поезијом и кратким причама за децу, њиховим разумевањем и тумачењем у контексту наставе у школи.

Исход предмета: Студент ће бити спреман да самостално изражајно чита, разуме и тумачи песме и приче за децу и младе, те осмишљава методичке приступе текстовима како би се унапредила вештина читања/слушања и разумевања прочитаног.

Литература

1. Blek, M. (1986). *Metafora*. Leon Kojen (prir.). *Metafora, figure i značenja: zbornik teorijskih radova*. Beograd: Prosveta, 55–77.
2. Brajović, T. (2000). *Teorija pesničke slike*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
3. Лешић, З. (2010). *Теорија књижевности*. Београд: Службени гласник.
4. Marković, B. (2020). B. Modification of the Horizon of Reception, In: F. Arcidiacono, et al. (eds.), *MARE – Malta Applied Research in Education – A Journal of the Malta Educational Research Association (MERA)*, Valetta: Malta Educational Research Association (MERA), 79–96.
5. Марковић Б. (2017). Померање хоризонта рецепције – савремена поезија за ученике основношколског узраста, *Иновације у настави*, 30 (3), 44–56.
6. Монтеро Л. Г. (2010). *Лекције из поезије (за децу немирног духа)*. Београд: Креативни центар.
7. Опачић, З. (2018). *Антологија књижевности за децу II*. Нови Сад: Издавачки центар Матице српске.
8. Ружић, А. (2022). *Путовање у средиште приче*. Београд: Креативни центар.
9. Ћосић, Б. (1965). *Дечја поезија српска*. Нови Сад, Београд: Матица српска, СКЗ.

Допунска: У складу са темом коју студент одабере.

■ ДЕЦА У УЛОЗИ ЧУВАРА ПРИРОДЕ

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Зорица Веиновић (највише 25 студената)

Циљ предмета:

Оспособљавање студената за планирање и реализацију активности очувања животне средине у раду са децом предшколског и млађег школског узраста (циљеви из области образовања за животну средину и одрживи развој)

Садржај предмета:

1. образовање за животну средину и образовање за одрживи развој. Основне карактеристике и значај. Кључне компетенције и систем вредности које је потребно развијати код деце. Обавезе (европски и национални оквир), улога и значај васпитача и учитеља у реализацији циљева из ове области у раду са децом.

2. Методички аспекти образовања за животну средину/ одрживи развој. Значај и улога активног учења, савремених модела и облика рада у остваривању циљева из области образовања за животну средину/одрживи развој. Активности/часови о природи у природи. Холистички приступ у области образовања за животну средину/одрживи развој: карактеристике и значај. Примери активности из

области образовања за животну средину/одрживи развој у раду са децом предшколског и млађег школског узраста (у оквиру *Упознавања околине*, односно предмета *Свет око нас/Природа и друштво* и *Чувари природе*): истраживање проблема у животној средини, њихових узрока, последица и могућих решења, као и развијање одрживих (еколошки пожељних) навика кроз игру, пројекте, експерименте и др.

Литература:

1. Веиновић, З. (2018). *Улога деце у очувању животне средине и/у одрживом друштву: прилози васпитању и образовању за одрживи развој*. Београд: Учитељски факултет Универзитета у Београду. (одабрана поглавља, укупно: 126 страна)
2. Миндјов, К., Митева, Т. (2007). *Зелени пакет јуниор: приручник за наставнике*. Регионални центар за животну средину за Централну и Источну Европу. (одабрана поглавља, укупно: 60 страна)

Додатна литература:

1. Вилотијевић, М. и Вилотијевић, Н. (2008). *Иновације у настави*. Врање: Учитељски факултет. (одабрана поглавља, укупно: 25 страна)

МЕТОДИКА НАСТАВЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 5 ■ Полагање испита: усмено и писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Наташа Јанковић ■ само за полазнике Модула енглеског језика

Циљ предмета: Упознавање студената са основним теоријским и практичним аспектима примењене лингвистике као научне дисциплине и методичким принципима подучавања енглеског као страног језика. Оспособљавање студената за самосталан рад у настави енглеског језика.

Исход предмета: Студенти ће се упознати са основним теоријским полазиштима примењене лингвистике, овладати кључним појмовима и аспектима учења страног језика и практичним приступима настави енглеског језика у раду са децом млађих узраста. Студенти ће научити да у оквиру наставе енглеског језика повезују знања и искуства стечена кроз часове и наставну праксу у оквиру других школских и академских предмета.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Дефинисање појма методике наставе енглеског језика. Методички правци од значаја за савремену наставу енглеског језика. Учење и подучавање, настава оријентисана ка ученику. Развијање комуникативних и општих когнитивних способности кроз наставу енглеског језика. Развијање лингвистичке, социолингвистичке и прагматичке компетенције. Социокултурни аспекти учења енглеског језика. Говорна култура и функционална писменост. Језичко знање и језичка способност; приступи подучавању интегрисаних језичких знања и вештина у настави енглеског језика. Иновативни приступи и дидактичка средства у настави језика на раном узрасту. Описмењавање у настави страних језика. Различите технике читања и њихов васпитно-образовни значај. Вештина писања од диктата до слободног састава. Ризици превођења као приступа подучавању и провери знања. Типови задатака за увежбавање језичке грађе и језичких вештина. Значај и модели интегрисања наставе енглеског језика и других (пред)школских предмета. Концепција и функција вежбања у настави енглеског језика. Концепција савремених уџбеника за наставу енглеског језика и искоришћеност ученичких и наставничких потенцијала. Доживотно учење.

Практична настава

Подсећање на принципе интегрисања наставе енглеског језика са садржајима Музичке културе и Физичког васпитања, Ликовне културе и Образовне технологије, Српског језика и Књижевности за децу. Разматрање погодних тема, појмова и активности из области Упознавања околине/Познавања природе и друштва и Почетних математичких појмова/ Математике, ради њиховог интегрисања са наставом енглеског језика.

Методe извођења наставe: Предавања, дискусија, анализа педагошке документације и материјала, самостални рад студената.

Провера знања и оцењивање рада студената: Усмени и писмени испит.

Литература:

Одабрани одломци:

Harmer, J. (1998). *How to Teach English*, Harlow: Longman.

Jankovic, N. (2010). Young Learners and Content-Based Instruction. *Sprachen lernen, Lernen durch Sprache*. (261-268). Bern: Pedagogische Hochschule.

Janković, N. (2008) Integrisanje i obogaćivanje sadržaja u funkciji učenja stranog jezika. U: *Inovacije u osnovno-školskom obrazovanju – od postojećeg ka mogućem*. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Učiteljski fakultet.

Janković, N. (2005). Vežbanja u nastavi jezičkih veština (konceptija, funkcija, vrednovanje). *Inovacije u nastavi*, br. XVIII, 2005/3, Beograd: Univerzitet u Beogradu, Učiteljski fakultet.

Јанковић, Н. (2022). *Вредновање, оцењивање и тестирање у настави страних језика*. FOKUS, Београд.

Scrivener, J. (1994). *Learning Teaching*. Oxford, Heinemann.

Tomović, N. (2019). *Applied Linguistics and English Language Teaching*. Beograd: FOCUS – Forum za interkulturalnu komunikaciju.

МЕТОДИКА НАСТАВЕ ИНФОРМАТИКЕ 1

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 32 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Мирослава Ристић ■ Само за полазнике Модула за информатику

Циљ курса/предмета

Увођење студената у теорију наставе информатике, овладавање логичким формама методичког мишљења, теоријама методичког пројектовања наставног часа, као и савременим таксономијским поступцима одређивања циљева и исхода часа. Оспособљавање студената за самосталну реализацију наставе информатике у петом и шестом разреду.

Садржај курса/предмета

Теоријска настава

Методика наставе информатике као научна и студијска дисциплина. Интердисциплинарност наставе информатике. Таксономија циљева и исхода наставе информатике. Образовни стандарди у настави информатике. Садржаји наставе информатике. Методичка и организациона структура наставе информатике. Припремање, организација и евалуација часа у информатике. Иновативни модели рада у настави информатике. Савремене тенденције у евалуацији наставног рада у настави информатике.

Литература

1. Актуелни наставни планови и програми предмета из информатике и рачунарства за основну школу (пети и шести разред).
2. Актуелни уџбеници из информатике и рачунарства из информатике и рачунарства за основну школу (пети и шести разред).
3. Бранковић, Драго и Мандић, Данимир (2003): *Методика информатичког образовања*, Филозофски факултет, Бања Лука и Медиаграф, Београд

МЕТОДИКА НАСТАВЕ ИНФОРМАТИКЕ 2

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 32 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Мирослава Ристић ■ Само за полазнике Модула за информатику

Циљ курса/предмета

Системски приступ теорији наставе информатике, иновације у информатичком образовању, усавршавање логичких форми методичког мишљења, комбинација традиционалних метода у настави

информатике и облика рада са савременим дидактичким дигиталним медијима. Оспособљавање студената за самосталну реализацију наставе информатике у седмом и осмом разреду.

Садржај курса/предмета

Теоријска настава

Систем методичке праксе студената. Циљ и задаци методичке праксе студената. Модел функционисања методичке праксе. Приказ наставног часа. Демонстрација и анализа часа. Припремање наставе и ваннаставних активности у информатичком образовању. Стандарди наставе информатике. Информатички поглед на свет. Информатичко моделовање. Дигиталне игре. Савремене тенденције и иновације у настави информатике. Методика рада са даровитом децом за информатику. Идентификација ученика даровитих за информатику. Рад са даровитом децом за информатику.

Студијски истраживачки рад

Разрада проблемских питања постављених на предавањима. Анализирање одговарајуће литературе из методике наставе информатике, уџбеника и докумената. Студенти се оспособљавају за обликовање писане припреме наставног часа из информатике како за традиционалне тако и за иновативне моделе, као и за израду, коришћење и анализу наставних материјала. Практична настава је повезана са наставом у основним школама и орјентисана је на практичну примену теоријских знања.

Литература

1. Актуелни наставни планови и програми предмета из информатике и рачунарства за основну школу (шести и седми разред).
2. Актуелни уџбеници из информатике и рачунарства из информатике и рачунарства за основну школу (шести и седми разред).
3. Бранковић, Драго и Мандић, Данимир (2003): *Методика информатичког образовања*, Филозофски факултет, Бања Лука и Медиаграф, Београд

МЕТОДИЧКА ПРАКСА ИЗ ИНФОРМАТИКЕ 2

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 32 ■ ЕCTS: 5 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Мирослава Ристић, проф. др Данимир Мандић ■ Само за полазнике
Модула за информатику

Циљ курса/предмета

Циљ Методичке праксе II је да студенти, на основу стечених теоријских и практичних знања, шире и дубље сагледају унутрашњу организацију и реализацију активности у основној школи, да самостално са ученицима старијег школског узраста реализују различите форме рада, да сарађују са наставником ментором, родитељима и другим чиниоцима наставног процеса у школи; планирање и програмирање образовно-васпитног рада са ученицима.

Садржај курса/предмета

Самостално планирање, организовање, извођење и самоевалуација образовно-васпитног рада у старијим разредима основне школе (седми и осми разред). Учествовање у свим наставним и ваннаставним активностима у школи. Праћење и вредновање рада ученика. Писање припрема и самостална реализација наставних садржаја. Разноврсност у планирању и реализацији наставног процеса. Комуникација са менторима, сарадницима у школи и родитељима.

Литература

Литература Методика наставе информатике I и II, програми наставе и учења за наставни предмет рачунарство и информатика у основној школи.

Изборни методички курс III

■ **АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ**

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 (15+15) ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: практично и теоријски
■ Статус: изборни ■ проф. др Драган Мартиновић, доц. др Драган Бранковић и проф. др Драгољуб Вишњић

НАПОМЕНА: Због специфичности предмета, вежбе се изводе кумулативно у трајању од 3 до 5 часова у току семестра, за време викенда, односно у виду мини логоровања за време летњег распуста, по окончању јунског испитног рока.

Циљ предмета: Настава предмета *Активности у природи* треба да студентима омогући стицање знања кроз теоретска предавања и практичне вежбе на терену. Циљ ће бити постигнут када спознају важност безбедног боравка у природи, препознају праве опасности и науче да исте превазиђу. Студенти треба да схвате праву вредност природе, значај њеног очувања у светлу савремених еколошких стремљења. На крају они треба да се упознају са реалним могућностима природе, да се у њој реализује део обимног програма наставе у природи из области физичког васпитања и рекреације, општих знања из живота и стварања навика за сталним посећивањем природе кроз рекреативне облике активности.

Садржај предмета: Програм предмета *Активности у природи* покрива више дисциплина и области: упознавање природе и њених законитости у изворном облику, обучавање вештина у сналажењу у природи, спознаји опасности, лепота и вредности природе у простору физичке културе, начине оптималног и безбедног боравка у природи, изучавање садржаја од значаја за правилно коришћење свих позитивних фактора у функцији здравља, едукације и рекреације. Предмет је уско повезан са Програмом наставе физичког васпитања ученика основних школа, програмима предшколских установа и неких савеза и асоцијација. Важно је напоменути да се велика већина програма реализује кроз практичне вежбе и провере стечених знања на самом терену у природи.

Литература:

- Вишњић, Д. и Мартиновић, Д. (2005). *Методика физичког васпитања*, Београд: БИГЗ PUBLISHING.
- Мартиновић, Д. и Бранковић, Д. (2012). *Основе физичког васпитања и спорта*, Београд: Драслар партнер.
- Милетић, К. В. (2011). *Изаз из отворених врата – активности у природи, филозофија модерног живота*. Београд: Самостално издање аутора.
- Савић, М. З. и Милетић, Ј. К. (2012). *Активности у природи*. Ниш: Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Нишу.

■ **РАД СА ДЕЧЈИМ ИНСТРУМЕНТИМА**

■ Семестар: 7 ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: практично и писмено ■
Статус: изборни ■ доц. др Александра Стошић, доц. др Нака Никшић
Напомена: Курс ће се реализовати у групи до 25 студената.

Циљ предмета:

Проширивање знања о значају и улози дечјих инструмената и оспособљавање студената за свирање Орфовог инструментаријума. Креирање аранжмана за дечје песме од 1. до 4. разреда.

Исходи:

Оспособљеност студената за сналажење у нотном запису – разумевање хоризонталне и вертикалне организације музичке целине. Познавање и практично сналажење у свирању свих инструмената Орфовог инструментарија. Оспособљеност за самостално писање једноставних аранжмана. Заједничко извођење научених нумера уз могућност јавног наступа.

Садржај:

Орфов инструментариј: појам и подела инструмената (основна). Упознавање карактеристика и могућности Орфовог концепта и Орфовог инструментаријума. Рад на креативном покрету и креирање ритмичке пратње телом (body percussion). Практично свирање свих инструмената (ритмичких и мелодијских) кроз упознавање и извођење музичке литературе (традиционалне и уметничке) за ученике основних школа. Упознавање са основних принципима рада при креирању деоница за ритмичке и мелодијске инструменте. Упознавање са основним законитостима вертикалне организације музичке целине, начинима формирања двогласа и вишегласа, као и начинима организације ритмичке пратње. Креирање (сопственог аранжмана) и извођење аранжмана (групно). Рад на интерпретацији мелодијских деоница (свирање блок флауте). Могућности коришћења информационог технологија у записивању аранжмана (упознавање са једним од програма за музичку нотацију).

Литература:

1. Деспић, Дејан (1979). *Двоглас*. Београд: Универзитет уметности, стр. 190-230.
2. Деспић, Дејан (1981). *Вишегласни аранжмани*. Београд: Универзитет уметности, стр. 161-171.
3. ЛОТ (2014). Орфов инструментариј (одредница Гордана Стојановић)
4. Стојановић, Гордана (1996), *Настава музичке културе од 1. до 4. разреда основне школе*, Београд: ЗУНС, стр. 65-99.
5. Дела уметничке и популарне музике прилагођена за извођење на дечјим инструментима из основно-школске литературе (Уџбеничка литература од 1. до 6. разреда)

Допунска литература:

1. Димитријевић, Љ. (2005). *Школа за блок флауту*. Књажевац: Нота.

■ ВЕЛИКИ СРПСКИ СЛИКАРИ И ВАЈАРИ У НАСТАВИ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ

Семестар: 7. ■ Фонд часова: 22 ■ ЕCTS: 5 ■ Полагање испита: усмено и практично ■ Статус: изборни ■ доц. др Марија Павловић.

Напомена: Курс ће се реализовати у групи до 25 студената.

Циљ предмета је да се студенти уведу у различите могућности ликовног рада са децом млађег основношколског узраста бавећи се животом и делом значајних српских сликара и вајара. Након завршене наставе из овог предмета студенти ће поседовати знање о различитим начинима на које могу живот и стваралаштво српских сликара и вајара користити као полазиште за дечји рад у различитим ликовним техникама и материјалима, за дискусију, инспирацију за визуелне и драмске игре и тако даље. Садржај предмета обухвата различите наставне приступе у којима се животи српских ликовних уметника и њихова дела могу користити као подстицај на часовима ликовне културе. Посебна пажња ће бити посвећена проучавању српских ликовних уметника XX века у контексту наставе у млађим разредима основне школе. Студенти ће истраживати сопствено културно наслеђе путем теоријских садржаја и кроз практичне задатке, као и током вођених обилазака уметничких музеја и галерија.

Литература:

1. Протић, М. Б. (1982). Уметност на тлу Југославије: Сликаство XX века. Београд: Издавачки завод Југославија; Загреб: Спектар; Мостар: Прва књижевна комуна (одабрана поглавља).
2. Протић, М. Б. (1982). Уметност на тлу Југославије: Скулптура XX века. Београд: Издавачки завод Југославија; Загреб: Спектар; Мостар: Прва књижевна комуна (одабрана поглавља).
3. Павловић, М. (2016). Ликовно дело као средство и предмет поучавања: различити приступи и стратегије. *Настава и васпитање*, LXV, 3, 569-581.

■ РЕЦИКЛИРАНИ МАТЕРИЈАЛИ У НАСТАВИ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ

Семестар: 7. ■ Фонд часова: 22 ■ ЕCTS: 5 ■ Полагање испита: усмено и практично ■ Статус: изборни ■ доц. др Марија Павловић.

Напомена: Курс ће се реализовати у групи до 25 студената.

Циљ предмета је да се студенти уведу у могућности ликовног рада са децом млађег основношколског узраста користећи различите рециклиране материјале. Након завршене наставе из овог предмета студенти ће поседовати знање о значају очувања природних ресурса и неговању еколошке свести у оквиру наставе ликовне културе и биће оспособљени да стечена знања о употреби рециклираних материјала пренесу ученицима. Садржај предмета обухвата рад на слојевитим ликовним стваралачким процесима које ће студенте оспособити да сакупљају, организују и употребљавају рециклиране материјале попут: старог папира, картона, пластике, старих тканина, жице и других, поштујући њихова својства. Студенти ће кроз практичан рад и сопствено искуство научити на које начине се рециклирани материјали могу користити у настави ликовне културе, а у складу са узрастом ученика. Посебна пажња ће бити посвећена расветљавању проблема како се екологија, односно конкретно бављење рециклираним материјалима може подучавати без губитка индивидуалне вредности саме уметности.

Литература:

1. Hafeli, M. (2015). Exploring Studio Materials: Teaching Creative Art Making to Children, Columbia University, Teachers College (odabrana poglavlja).
2. Neperud, R. W. (1997). Art, ecology and art education: Practices and linkages. *Art Education*, 50(6), 14-20.
3. Штампане и дигиталне публикације у складу са стваралачким процесима са одабраним рециклираним материјалима.

ДРАМСКА УМЕТНОСТ – МЕТОДИЧКИ АСПЕКТ

Семестар: 5. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: практично ■ Статус: изборни ■ проф. др Ана Миловановић

Садржај предмета:

Теоријска настава

Основни појмови теорије драмске уметности. (Теорија глуме Станиславског и теорија дечје игре („кад би“ и „дате околности“) у функцији развоја дечје стваралачке маште, асоцијативног мишљења и богаћења речника.)

Драматургија за децу. (Народна бајка као оптималан семантичко-структурални модел за драмско стваралаштво за децу. Драматизација српске народне бајке. Драматизација српске народне песме. Критеријуми (развојни, узрасни и критеријум усвојивости) селекције књижевних дела за драматизације и адаптације. Принципи драматизације и адаптације.)

Позориште за децу. (Дечје игре глуме и позоришта. Дечја говорна карактеризација драмског лика. Сценографија у позоришту за децу. Костим у позоришту за децу. Музика у дечјем позоришту. Позоришна режија за децу.)

Методика драмског васпитања. (Основне методе, облици и начини примене драмске уметности у раду са децом школског узраста. Васпитни, образовни и терапеутски потенцијали драмске уметности. Драмска уметност у функцији разумевања и усвајања српске књижевности највиших естетских вредности код деце млађег школског узраста.)

Практична настава

I Примена драмске уметности у разредној настави.

1. Примена драмске уметности у настави српског језика. (Драмске активности у функцији усвајања стандардних прозодијских елемената српског језика Драмске активности у функцији развоја фонетског слуха за гласове српског језика. Драмске активности за обогаћење дечје лексике и флуентности говора.)
2. Примена драмске уметности у настави математике.

3. Упознавање природе и друштва кроз драмске активности.
4. Креација и израда позоришних костима и сценографије у функцији наставе ликовног васпитања.
5. Дечје игре са елементима драме и позоришта у настави физичког васпитања.
6. Вокално-инструментално извођење и збор музике за дечје позориште у функцији наставе музичког васпитања.

II Примена драмске уметности у слободним активностима.

7. Припрема и извођење драмских представа деце млађег школског узраста.
8. Игре драматизације. (Критеријуми /развојни, узрасни и критеријум усвојивости/ селекције тема из свакодневног живота детета за игре драматизације. Игре драматизације у функцији припреме и извођења драмских представа деце.)
9. Дечји мјузикл.

Циљ предмета:

Упознавање студената са:

- основним знањима и умењима из области драмске уметности неопходним за стваралачку примену драме у раду са децом млађег школског узраста
- методологијом и различитим приступима/методама у примени драмске уметности у разредној настави и слободним активностима
- различитим приступима/методама у процесу припремања драмских представа деце млађег школског узраста.

Напомена: Студенти полажу испит тако што осмишљавају и изводе једну драмску игру у разредној настави или слободним активностима.

Литература:

- **Беловић 1991:** Мирослав Беловић. Позориште од сна и збиље. *Сцена.* (4-5).
- **Миловановић 2002:** Ана Миловановић. *Српска бајка у драми за децу.* Београд: Задужбина Андрејевић.
- **Миловановић 2022:** Ана Миловановић. Слатка математика. У: Читанка за други разред. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- **Миловановић 2008:** Ана Миловановић. Елементи српске народне бајке у драмским текстовима за децу на српском језику. *Књижевност за децу у науци и настави,* Јагодина: Педагошки факултет у Јагодини.

Додатна литература:

- **Беловић 1994:** Мирослав Беловић. *Уметност позоришне режије.* Београд: Универзитет уметности у Београду: Завод за уџбенике и наставна средства.
- **Виготски 2005:** Лав Виготски. *Дечја машта и стваралаштво.* Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- **Јевтовић 2010:** Владимир Јевтовић. *Мој педагошки метод.* Београд: Омладинско позориште Дадов.
- **Ростањо 1991:** Реми Ростањо. Театар за децу. *Сцена.* (4-5).

■ ХОР IV

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ Ана Ћосовић

Циљ предмета: Учешћем у хору Учитељског факултета развијају се певачке способности студената, али и, пре свега, подстиче креативност у музичкој интерпретацији. У складу са својим гласовним

предиспозицијама студенти стичу вештину вишегласног певања у ансамблу, а затим искуствено пролазе процес припремања (пробе) и финализацију (јавни наступ/концерт) извођења хорских дела. Пролазећи кроз процес извођења, проширују се знања у области хорске литературе, епохе и стила, те одговарајућег начина интерпретације.

Садржај предмета: Вишегласно певање у ансамблу, процес припреме и финализација (јавни наступ) извођења хорских дела. Упознавање са хорском литературом, епохама и стиливима, односно начинима интерпретације.

Обавезе студената су редовни долазак на вежбе/пробе и учешће у јавним наступима хора (пригодне свечаности, завршни концерт).

Програм Хора IV континуирано следи, наставља у допуњује програм Хора I, Хора II и Хора III.

Нотна литература:

Гаудеамус игитур. Боже правде. Химна св. Сави. Мокрањац С. *Тебе појем.* Симић, В.: *Пошла мома на воду.* Толингер, Р.: *Одби се грана.* Манојловић, К.: *Успаванка.* Бетовен, Л.В.: *Жртвена песма.* Мокрањац С.: *II руковат.* Аркаделт Ј.: *Аве Марија.* Бајић И.: *Српкиња.* Моцарт В.А.: *Проба за концерт.* Handel, G.F.: *Canticorum iubilo.* Codaly, Z.: *Cohors Generosa.* O.di Lasso: *Ne proicias me.*

■ ОРГАНИЗАЦИЈА АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: усмено и практични рад ■ Статус: изборни ■ Марина Цветковић, Зорица Савић Ненадовић, проф. др Наташа Јанковић ■ само за полазнике Модула енглеског језика

Циљ предмета: Упознавање студената са теоријским и практичним аспектима организације активности у настави енглеског језика. Оспособљавање студената за квалитетну организацију часа и радног простора, као и самостално припремање, реализацију и (само)евалуацију појединих фаза часа.

Исход предмета: Студенти ће научити да промишљају битне теоријске и практичне аспекте организације активности у оквиру часа енглеског језика. Оспособиће се да креативно користе радни простор и основне и додатне наставне материјале у раду са децом млађег школског узраста. Примењиваће интегрисане вештине у раду са децом. Научиће да процењују квалитет реализације активности на часовима енглеског језика.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Значај дефинисања циља и исхода часа. Активности погодне за уводни, централни и завршни део часа. Специфичне активности током обраде, увежбавања и утврђивања градива. Активности које воде од игре до знања. Рад у великим и малим групама. Прилагођавање условима за рад. Креативност у организацији простора. Час и организација активности у природи. Примена стандардних наставних средстава и дигиталних технологија у раду са децом (пред)школског узраста. Планирање активности у односу на дечији узраст. Планирање времена у односу на фазе часа. Рад на усвајању правилног изговора, вокабулара, структура и елемената културе у оквиру активности за развој језичких вештина. Значај дијалогске форме, песме и покрета, слушања приче, игре по улогама, креативних игара и пројектних задатака у раду са децом (пред)школског узраста и организација одговарајућих активности.

Практична настава

Припрема за час и планирање активности. Самостална припрема задатих тема и наставних јединица на основу званичног наставног плана и програма за сваки од четири школска узраста. Испуњавање свеобухватних планова часа и израда портфолија. Демонстрација и симулација активности у раду са колегама на факултету као припрема за практичну реализацију истих у раду са децом (пред)школског узраста. Групна дискусија обрађених тема на основу запажања забележених у предвиђеним обрасцима за припрему часа, као припремни модел за реализацију активности током праксе. Обрасце испуњене на енглеском језику студенти предају у виду дневника праксе предметним наставницима на факултету. Припрема активности и материјала у склопу овог предмета служиће у виду практикума као основа за предмет Практични аспекти наставе енглеског језика II.

Методе извођења наставе: Предавања, демонстрација, анализа наставних материјала, симулација, дискусија, практични рад студената самостално и у групи.

Провера знања и оцењивање рада студената: Усмени испит и практични рад.

Литература:

Одабрани одломци:

Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*, Harlow: Longman.

Janković, N., Cvetković, M. (2012). Curiosity and Creativity – A Perfect Foundation for CLIL. U: *Content and Language Integrated Learning in Teaching Young Learners*, (21 – 34). Jagodina: Univerzitet u Kragujevcu,

Moon, J. (2000). *Children Learning English*. Oxford: Macmillan Heinemann.

Phillips, S. (1993). *Young learners*. Resource books for teachers. Oxford: OUP

Pinter, A. (2006). *Teaching Young Language Learners*. Oxford: Oxford University Press.

Reilly, V. and Ward, M. S. (1997). *Very Young Learners*. Oxford: Oxford University Press.

Scott, W. A. and Ytreberg L. H. (1990). *Teaching English to Children*. London: Longman.

Scrivener, J. (1994). *Learning Teaching*. Oxford, Heinemann.

■ ПРАКТИЧНИ АСПЕКТИ НАСТАВЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА II

■ Семестар: 7. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: усмено и практични рад ■ Статус: изборни ■ Марина Цветковић, Зорица Савић Ненадовић, проф. др Наташа Јанковић ■ само за полазнике Модула енглеског језика

Циљ предмета: Оспособљавање студената за самостално држање појединих активности, а потом и целог часа енглеског језика. Анализа, самоевалуација и групна евалуација часова на основу одржаних активности, часова и дневника праксе.

Исход предмета: Студенти ће научити да повезују знања и искуства стечена током праксе у оквиру наставе других школских и академских предмета а у вези са теоријским и практичним аспектима наставе енглеског језика. Стећи ће практично искуство у планирању и реализацији активности на часовима енглеског језика и временској артикулацији часа. Научиће да самовреднују и вреднују активности на часовима енглеског језика. Овладаће интегрисањем садржаја и вештина из свих обавезних предмета из наставног плана школског образовања у оквиру наставе енглеског језика.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Обнављање кључних теоријских и практичних аспеката припреме и реализације часа енглеског језика на основу инструктивног рада. Самостална припрема активности у оквиру задате наставне јединице на основу додељеног уџбеника/наставног материјала. Индивидуални и групни менторски рад са студентима у вези са припремљеним плановима и активностима за реализацију на часовима енглеског језика.

Практична настава

Групне инструктивне вежбе на основу планираних активности за реализацију на часовима енглеског језика. Студенти у групама присуствују часовима енглеског језика у неколико различитих школских установа. Најпре посматрају низ часова и бележе запажања у обрасцима за опсервацију часова. Потом, у договору са предметним школским наставником-ментором самостално реализују поједине активности у више различитих узрасних група, а потом самостално држе један или више часова енглеског језика уз надзор предметног наставника-ментора. Обрасце испуњене на енглеском језику предају у виду дневника праксе предметном наставнику на факултету. Следи групна анализа и дискусија заснована на белешкама и искуствима из праксе. На основу претходно стечених знања и вештина, студенти размењују утиске и изводе закључке о свим практичним аспектима посматраних и самостално одржаних активности и часова, разматрају позитивна решења, евентуалне потешкоће и могућности за додатна побољшања.

Методе извођења наставе: Предавања, инструктивне вежбе, анализа наставних материјала, дискусија, практични рад студената самостално и у групи, самостално држање активности и часа у оквиру наставе енглеског језика.

Провера знања и оцењивање рада студената: Усмени испит и самостално држање активности и часа.

Литература:

Одабрани одломци:

Janković, N., Cvetković, M. (2013). Theoretical foundations of the teaching practice. U: *Theoretical and Methodological Basis of Quality Education*. (27-40). Belgrade:TEF and Nowy Sacz: PWSZ

Phillips, S. (1993). *Young learners*. Resource books for teachers. Oxford: OUP

Reilly, V. and Ward, M. S. (1997). *Very Young Learners*. Oxford: Oxford University Press.

Scott, W. A. and Ytreberg L. H. (1990). *Teaching English to Children*. London: Longman.

Švecová, H. 2003. *Cross-curricular Activities*. Oxford: Oxford University Press.

Tomović, N. (2019). *Applied Linguistics and English Language Teaching*. Beograd: FOCUS – Forum za interkulturnu komunikaciju.

Trnavac, N. i dr. (1991). *Didaktičke igre*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva i Pedagoška akademija za obrazovanje učitelja.

Избор из уџбеничких комплекта за наставу енглеског језика.